

Neve putes alium sapiente, bonoque beatum.
 Neus, si te populus sanum, recteque valentem.
 Dicitur, oculatam febrem sub tempus edendi.
 Dissimules: donec manibus tremor incidat unctis.
 Sicutorum incurata pudor malus ultera celat.
 Si quis bella tibi terra pugnata, marique
 Dicat, & his verbis vacinas permittat aures:
 Tene magis saluum populus velit, an populum tu,
 Servet in ambiguo, qui consulit, & tibi, & urbi,
 Jupiter: Augusti laudes agnoscere possis.
 Cum patris sapiens, emendatusque vocari,
 Responde sue tuo, dic sodes, nonne nempe
 Vir bonus, & prudens dici delector ego, ac tu.
 Qui dedit hoc hodie, cras, si voler, auferet: at si
 Detulerit fasces indigno, detrahet idem.
 Pone; meum est, inquit: Pono; tuisque recedo.

Alium sapiente. Alium à sapiente, alium, ac cum qui vir sapiens, bonusque sit.

Sub. Paulo antè.

Unctis. Ob tractatos cibos.

Incurata. Quibus nihil adhibent curationis, & medicinæ, quia vitioso pudore ducti, ea celant, ac dissimulant.

Tibi pugnata. A te esse pugnata, fuisse gelta, dicat.

Vacuas. Apertas adulationi.

Tene. Ordo est: Jupiter, qui tibi, & urbi consulit providetque, hoc semper incertum esse velit, an populus malit te saluum, & incolumem esse, quam tu populum.

Resis. Certè hæc verba non

tibi convenire, sed Augustos facile agnosces.

Sapiens. Te sapientem vocari: Græca imitatio.

Tuo nomine. Quasi tibi hoc propriè dicatur, & non alteri.

Qui dedit hoc, &c. Qui tibi hoc præclarum sapientis, & probi nomen hodie dedit, tam facile cras auferet, quam imperia, & magistratus, &c. Negat laudibus populi credendū, quia levis, & inconsultus est.

Fasces. Consulatum, Præturam, honores.

Meum est. Voces populi deponere; inquit populus: hunc magistratum, est enim mei juris, & arbitrii, ad me ille pertinet,

Adem si clamat furem, neget esse pudicum;
 Contendat laqueo collum pressisse paternum:
 Mordeat opprobriis falsis, mutemque colores?
 Falsus honor iuratur, & mendax infamia terret,
 Quem, nisi mendosum, & mendacem: vir bonus est quis?
 Qui consulta patrum, qui leges, iuraque servat,
 Quo multe, magnæque secantur iudice lites:
 Quo responfore, & quo causa teste tenentur?
 Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota
 Introrsum turpem, speciosum pelle decora.
 Nec factum feci, nec fugi, si mihi dicar
 Servus: habes pretium, loris non ureris, ajo.
 Non hominem occidi: non pasces in eruce corvos.
 Sum bonus, & frugi? Renuit, negat atque Sabellus.

tinet, meis illum suffragiis defero, cui volo.

Mordeat. An cruciari debeo, &c.

Colores. Vultum: an expallesciam? an erubescam? neutriquam sanè: quia non sum mihi conscius istorum scelerū.

Mendosum. Vitiosum.

Mendacem. Falsum, deceptum, veræ gloriæ ignarum.

Qui &c. Falsam viri boni, & clementiam definitionem hic affert: veram, extremam Epistolā.

Consulta patrum. Senatus consulta, Curia decreta.

Secantur. Finiuntur, deciduntur.

Responfore. Responsum de lite aliqua, de qua consultus

est, dante. Respondere de iure dicuntur Jurisconsulti, & eorum responsa, si peritissimi sint, legum fermè vim habent.

Quidam distinguunt sic: *Quo res Sponfore tenentur:* est autem sponsor is, qui pro aliquo pro mittit.

Tenantur. Obtinentur, vincuntur.

Introrsum, &c. Domesticis vitis, & libidinibus infameum.

Pelle decora. Specie virtutis, & honestatis.

Ureris. Vapulas.

Negat atque. Et negat.

Sabellus. Ego Horatius, cui domus apud Sabinos, in qua regione tam sæpè commorabatur, ut se prope Sabellum factum esse dicat. Adde quod

Cantus enim metuit foveam lupus, accipiterque
 Suspectos laqueos, & opertum milvius hamum.
 Oderunt peccare boni virtutis amore:
 Tu nihil admittes in te formidine poena.
 Sit spes fallendi: miscbis sacra profanis.
 Nam de mille saba modis, cum surripis unum,
 Damnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.
 Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne tribunal,
 Quandocumque Deos vel porco, vel bove placat:
 JANE pater, clarè, clarè cum dixit, Apollo:
 Labra movet, metuens audiri: pulchra Laverna
 Da mihi fallere: da justo, sanctoque videri:
 Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.
 Qui melior servo, què liberior sit avarus,

Venusia Horatii patria, Sabellorum seu Samnitium agro vicina est. Vel est nomen proprium alicujus Philosophi qui eum floreret.

Opertum. Tectum.

Cantus, &c. Quamvis lupus à præda se abtineat metu foveæ, non tamen idcirco meretur laudem, &c.

Hamum. Escam, illicium.

Admittes. Sceleris committes. Negat eum, esse virum bonum, qui à peccando abtineat poenæ solius metu, non amore virtutis.

Sic spes, &c. Si speres fore, ut fallas, id est, lateas, non detegaris, tunc perinde res factas violabis, ac profanas, nihil inter utrasque discriminis

pones. Porro non his alloquitur ipsum Quinctium, sed unum è multis: secunda enim persona pro tertio sæpè sic usurpatur.

Damnum est, &c. Mihi dānum est lenius ferendum, quia est levius: at facinus tuum nihilo levius est: nam omnia peccata sunt æqualia: ita Stoici, quos hic Horatius sequitur.

Vir bonus, &c. Bonus opinione vulgi, non reipfa: qui nempe nihil sceleris non admittat, si speret clam fore.

JANE. De Jano vide Sat. 6. lib. 2.

Laverna. Latronum præses Dea.

Fallere. Latere.

Qui melior, &c. Non video qua ratione avarus dici possit

me.

In trivitiis fixum cum se demittit ob assem,
 Non video: nam qui cupiet, metuet quoque: porro
 Qui metuens vivit, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat, & obruitur re.
 Vend. re cum possis captivum, occidere noli,
 Serviet militer: sine pascat durus, aretque,
 Naviget, ac mediis hýemet mercator in undis:
 Annona proßt, portet frumenta, perusque.
 Vir bonus, & sapiens audebit dicere, Pentheu,
 Rector Thebarum, qui me perferre, patique
 Indignum coges? Adimam bonas: nempe pecus, rem,
 Lectos, argentum? Tollas licet. In manicis, &

melior servo, &c.

Fixum, &c. Pueri, ut prætereuntes illudant, solent inter viæ silices interdum figere assem, quem avarus eum colligere tentat, ridetur.

Nam qui, &c. Qui pecuniæ cupiditate laborat, cruciabitur ejusdem amittendæ metu: porro qui vivit in metu, eum liberum non putabo.

Perdidit arma, &c. Id est: ille non est recessendus inter homines probos, & virtute præditos, qui avarus est. Metaphora sumitur à militia, in qua milites nequam, & desertores abijciunt arma, locum, & stationem sibi attributam à duce deserunt: Dux vitæ virtus est, ea locum unicuique suum assignat, &c.

Vendere, &c. Ostendit, eos quoque in viris bonis non esse numerandos, qui crudelitatis vicio laborent, qui eum possint captivum vendere, illum occidant.

Sine. Patere.

Durus. Laboriosus.

Vir bonus, &c. Jam definit, quis verè dicendus sit vir bonus, nempe qui humana omnia, vitamque ipsam contemnit.

Pentheu. Fuit Rex Thebarum, homo ferus, & in hospites crudelis: de quo vide Oden penultimum lib. 2. Finigitur illi Bacchus ab eo captus, aut sapiens aliquis respondere.

Licet. Per me licet hæc auferas.

Compedibus seruo te sub custode tenebo.
Ipse Deus, simul atque volam, me soluet. Opinor;
Hoc sentit: moriar. Mors ultima linea rerum est.

Ipse Deus, &c. Cum mihi libuerit, Deus me soluet tuis vinculis, id est, Bacchus, si hæc in persona Bacchi dicantur: si sapiens loquatur, sententia erit: mortem mihi afferre possum eum volam, quæ finem & carceri, & rebus cæteris affert.

Vide lib. 3. Metamorph. Linea, &c. Sumptum est à Circo, vel stadio, cum quo humana sæpè vita comparatur; in eo locus ubi definit, vocabatur linea, quia ducta linea designabatur.

EPISTOLA XVII.

Scævam monet, qua ratione potentiorum amicitia colendæ sint.

Quamvis, Scævam, satis per te tibi consulis, & scis;
Quo tandem pacto deceat majoribus uti:
Disce docendus adhuc, qua censeat amicus: ut si
Cæcus iter monstrare velit. Tamen adspice, si quid
Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
Si te grata quies, & primam somnus in horam

Per te, &c. Sine alterius consilio vitam regere tuam prudenter potes.

Majoribus uti. Vivere familiariter cum viris te ditioribus.

Amicus. Horatius.

Ut si. Quasi si; puta esse cæcum me, qui tibi oculato monstrare velim iter; fateor multo sum te imperiosior, ta-

men, &c.

Proprium, &c. In propriam tuam utilitatem vertere.

Primam. Usque ad primam diei horam, id est, ortum solis. Laudat vitam quietam, & ab nobilium consuetudine remotam: cui tamen contrariâ deinde anteponit, quia utilior, quia plus artis, & ingenii postulat, quod Aristippi, & Diogenis

Delectat: si te pulvis, strepitusque rotarum,
Si lædit caupona; Ferentinum ire jubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia solis;
Nec vixit malè qui natus, moriensque fefellit.
Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum
Te tractare voles, accedes siccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter, regibus uti
Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti,
Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum
Verba probes, & facta, doce: vel junior audi,
Cur sit Aristippi potior sententia: namque
Mordacem Cynicum sic eludebat, ut ajunt:

genis exemplo probat.

Caupona. Clamores inconditi, rixæ, quibus Caupona personant, ut in urbe sit.

Ferentinum. Oppidum infrequens Italia.

Nam neque, &c. Non enim soli divites vitam felicem, & beatam degunt.

Fefellit. Latuit, obscurus, & ignotus fuit.

Benignus. Lautius.

Siccus. Pauper, jejunus.

Unctum. Divitem, sumptuosum.

Si prodesse, &c. Voces Diogenis illæ sunt, quibus exprobrabat Aristippo, quod mentas Regum, id est, divitum captaret: Si posset Aristippus contentus esse oleribus, & tenui mensa, nollet uti regibus, id est, careret mensa, & familia-

ritate nobilium. Respondebat illi Aristippus; Tu, qui me notas, & carpis, ô Diogenes, non vescereris oleribus, si artem scires versandi cum Regibus, quam quia ignoras, domi te cum tuis oleribus contines. Fuit Aristippus Philosophus Socratis auditor, qui cum è patria Cyrene, urbe Libyæ, in Græciam Philosophiæ perdiscendæ studio proficisceretur, jussit servos aurum projicere, ut expeditiores essent ad capessendum iter.

Andi cur, &c. Patere, ut te doceam cur sententiam Aristippi antepônâ Diogenis sententiæ. Nam ille sic refellebat Diogenem.

Cynicum. Philosophi quidam Cynici vocati sunt à Græca voce, quæ canem significat, quia

Scurror ego ipse mihi populo tu, rectius hoc, &
 Splendidus multo est; equus, ut me portet, alar Rex,
 Officium facio. Tu posesis vilia rerum
 Danie minor: quamvis fers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color, & status, & res,
 Tentantem majora, fere presentibus equum.
 Contrà, quem duplici punno patientia velat,
 Mirabor, vita via si conversa decebit.

quia insignis erat eorum im-
 pudencia, & obrectandi libi-
 do, qua omnes mordere, ut
 canes videbantur. In iis præ-
 cipuus Diogenes fuit.

Eludebat. Resellebat, ride-
 bat.

Scurror. Scurram ago: risus
 moveo, assentator sum.

Mibi. in meam rem, & uti-
 litatem, nempe, ut mihi dives
 det equum, quo portem dapes
 luras, quibus alar, &c.

Populo. Ut populo placeas,
 ad inaxem plautum captan-
 dum.

Officium facio. Fungor omni
 urbanitatis officio, & munere:
 honestè peto ea, quibus egeor:
 tu sordidè posesis, & quidem
 vilissimas res, reque sic mino-
 rem, & inferiorem præstas eo,
 qui tibi dat, quamvis te feras,
 id est, prædices, iactites, nul-
 lius rei egere.

Color. Vitæ ratio, conditio.
Sententia est: ad omnem se

fortunæ, ac vitæ rationem ac-
 commodabat.

Res. Opes, census.

Tentantem majora. Niteba-
 tur ille quidem ad commodis-
 sima quæque, & amplissima, si
 posset: contentus idem tamen
 erat presentibus, & acquiesce-
 bat in tenui fortuna, si melior
 non adesset.

Contrà, &c. Contrà verò
 ego mirabor, si Diogenes de-
 coire, cum dignitate, & sapien-
 ter tulerit vitæ conditionem
 conversam, id est, dissimilem
 illi, quam instituit, si, ut ajunt,
 abundare sciat, & egere.

Quem, &c. Diogenes, qui
 pallium, quo solo erat amictus,
 contra frigoris vim, duplica-
 bat. Cynici quippe, ut res hu-
 manas contemnere viderentur,
 paupertatis, ac patientiæ sa-
 mam affectabant, adeoque du-
 plici veste non utebantur, sed
 unico pallio, quod, si opus fo-
 ret, duplicarent.

Al-

Alter purpureum non expectabit amictum,
Quilibet indutus celeberrima per loca vadet,
Personamque feret non inconcinnum utramque.
Alter Miletu textam cane pejus, & angue,
Vitabit chlamydem: morietur frigore, si non
Retuleris pannum. Refer, & sine vivat incens.
Res gerere, & captos ostendere civibus hæses,
Attingit solium Jovis, & caelestia tentat:
Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
Sedit, qui timuit ne non succederet; esto.
Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
Hic est, aut nusquam, quod querimus. Hic onus horreo

Alter. Aristippus.

Utramque. Pauperis, tenui
 cum veste: divitis cum pur-
 purea.

Alter. Diogenes.

Miletu textam. Miletus Asiæ
 insula in qua panni eximii re-
 xebantur.

Cane pejus, &c. Proverbiù,
 id est, vehementissimè: canem
 rabiosum, aut iratum intelli-
 ge.

Res gerere, &c. Sententia
 est. Si magnum est, & laude
 dignum res præclaras gerere,
 hostes bello captos, per urbem
 in triumpho ducere, si hoc ad
 Jovis solium, & gloriam pro-
 ximè accedit, id est, divinum
 quidpiam est, & cœlestibus re-
 bus simillimum, certè non
 contemneada, nec minor est

laus, & gloria, viris principi-
 bus placuisse; eaque non or-
 maibus cōtingit, quemadmo-
 dum paucis evenit, ut in Co-
 rinthi portum navem inoffen-
 sam provehant. Erat enim ad-
 itus in portum angustior, &
 periculosus.

Corinthum. Est urbs, olim
 amplissima, nunc exigua, in
 faucibus Isthmi Peloponnesiæ.
 Vide Oden 1. lib. 4.

Sedit. Cellavit, non tenta-
 vit.

Qui timuit, &c. Qui timuit
 ne non placeret viris principi-
 bus, quævit, periculum facere
 noluit.

Pervenit. Placuit, voti com-
 pos factus est.

Hic est, &c. Id agitur, id
 queritur, uter laude dignior
 sit,

Ut parvis animis, & parvo corpore majus:
 Hic subit, & perfert. Aut virtus nomen inane est;
 Aut decus, & pretium rectè petit experiens vir.
 Coram rege suo de paupertate tacentes,
 Plus poscente ferent, distat, sumasne pudenter,
 An rapias. Aiqui rerum caput hoc erat, hic fans.
 Indotata mihi soror est, pauperula mater,
 Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
 Qui dicit: clamare viduum date. Succinit alter;
 Et mihi dividuo findatur munere quadra.

fit, is qui principum amicitiam prudenter colit, an ille qui eam fugit. Patet certè illum qui scit uti viris principibus, virilius facere, & fortius; atque adeo rectè illi præmium, & laudem deberi, quæ virtuti debetur, nisi quis virtutem, rem inanem esse putat, ac nullius fructus, nullius utilitatis, quod certè non ita est.

Experiens. Qui rem tam difficilem, quam difficilis est amicitia principum, experiri, & tentare audeat, qui voti compositus sit.

Rege suo. Diviti, quem colant.

Plus poscente, &c. Plura obtinebunt, & auferent ab suo rege, quam is qui apertè poscat, seque pauperem esse clamantea.

Endentor. Honeste, & veragundè.

Rapias. Extorqueas importunus precibus.

Rerum caput, &c. In hoc veritur ars illa, de qua hic agimus; hoc unum maxime necessarium est ad colendas majorum amicitias, nempe, ut nihil, aut pudenter, & modicè poscas: vel, hæc est prima, & præcipua causa colendi majorum amicitias, ut aliquid lucri faciamus.

Pascere firmus. Qui non sufficit ad me alendum.

Qui dicit, &c. Qui sic cum suo rege queritur; habet sororem nubilem, sed carentem dote, &c. is idem facit, ac si elamitaret apertèque poscere victum, pecuniam, &c. Sed alter qui poscentem audit, nèpe æmulus aliquis, & competitor, succinit, id est, post illum canit, elamatque, oro te, o

Rex, quadram, id est, dapes aut

Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet
 Plus dapis, & rixæ multò minus, invidiæque.
 Brundisium comes, aut Surrentum ductus amicum
 Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbres,
 Aut cistam effractam, & subducta vincica plorat,
 Nota refert meretricis acumina, sæpè catellam,
 Sæpè periscelidæ: in raptam sibi scennis: uti mox
 Nulla fides damnis, verisque doloribus adsit.
 Nec semel irrisus trivivis attollere curat
 Fracto cruce planum: licet illi plurima maneat

aut pecuniam, rem, quam illi donatarus es, mecum divide. Quadra, ut hic sumitur, est genus quoddam placentæ, aut panis, qui quatuor in partes leviter in extrema superficie divisus erat; vel quadrata erat forma. Interdum sumitur pro disco, cui dapes in mensa imponitur, is olim è tritico, nunc è metallo fieri solitus: pro pane, & cibis quibuslibet accipitur.

Corvus. Fingit Æsopus Corvum gestientem quòd casum reperisset, ab avibus super venientibus oritè de caseo rixam multatum, & parte dapis spoliatum fuisse.

Brundisium, Urbem in Calabria ad mare: Surrentum, in Campania ad sinum Puteolanum.

Comes. Qui divitem aliquè colit, allecatur, comitatur.

Cistam. Arculam.

Subducta. Furto rapta.

Nata refert, &c. Imitatur astutias argutz meretricis, quæ multa se perdidisse ait, ut aliquid nummorum ab amatore auferat.

Catellam. Vel caniculam, vel catenulam, & monile.

Periscelidem. Tæniam, quæ cruribus ligatur vel ornatur.

Uti. Adeo, ut.

Mox. In posterum, postea. Ita sæpè levia ita damna, & ficta deplorat, ut nemo illi fidem adhibeat cum aliquid verè amisit, verèque dolet.

Nec semel, &c. Nemo magis credit illis querulis, & petentibus, quam alicui plano, id est, impostori, & mendicabulo, qui mentiatur sibi cruce esse fractum, & origi se roget.

Lachryma, per sanctum juratus dicat Osirim;
Credite; non ludo: crudelis tollite claudum,
Quere peregrinum vicinia rauca reclamatione.

Manet. Emanet, fluat.
Osirim. Deus fuit Ægyptiorum, etiam Romæ cultus cum Iside uxore sua: eum implorat iste planus, quia agris medebatur, & calamitosis.
Non ludo. Non jocos, serio loquor.

Tollite. Erigite, deportate.

Peregrinum. Id est, hominem cui lis ignota, quales sunt hospites, & peregrini: ones enim terras tuas novimus, inquit vicini.

EPISTOLA XVIII.

Quomodo colenda sit, maxime cum viris principibus, amicitia.

SI bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis speciem prabere, professus amicum.
Ut matrona meretrici dispar erit, atque
Discolor, infido surre distabit amicus.
Est huic diversum vitio vitium prope majus,
Asperitas agrestis, & inconcinna gravisque,

Metues. Cavebis.
Liberrime. Qui libertatem in vivendo, & sentiendo deamas. Porro quis fuerit iste Lollius vide Epist. 2. hujus libri. Videtur autem hæc Epistola fuisse ad Lollium patrem scripta, cum ille Cajo, Cæsaris Augusti aepoti comes, & moderator adhibitus in Armenia cum eo profecturus esset.

Scurrantis. Illiberaliter adulantis.

Professus amicū. Quando te alicujus amicū esse profiteris, quādo cū eo, ut cū amico, agis.

Discolor. Dissimilis.

Huic. Scurrilitati, & ineptæ comitati. Est aliud vitium scurrili adulatione diversū, & illud prope majus, nempe asperitas agrestis.

Qua

Quæ se commendat consuetude, dentibus atris
Dum vult libertas vera dici, veraque virtus.
Virtus est medium vitiorum, & utrimque reductum.
Alter in obsequium plus aquo pronus, & imi
Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit;
Ut puerum sacro credas dictata magistro
Reddere, vel partes mimum tractare secundas.
Alter vixatur de lana sæpe caprina,
Propugnat nugis armatus: scilicet, ut non
Sit mihi prima fides, & vere quod placet, ut non

Gravis. Molesta incommoda.

Se commendat. Laudem capiat.

Consuetude. Opinione austeritatis, horrida squalore totius corporis; capillorum, dentium. Cutem forficibus tondebant agrestes, & parum culti: radebant novaculâ elegantes, ac nitidi.

Utrisque, &c. Ab utroque extremo defectu, & excessu, remotum.

Alter. Qui scurriliter assentatur.

Imi lecti. Eorum, qui sunt in infimis lectis ad mensam, ac proinde ignobiliores: dum eos, inquam, ridet, carpitque, adeo colit, observatque; religiosè divitem amicum, qui summo in lecto tanquam in loco honoratori accumbit, sic ad ejus nutum trepidat, sic repe-

tit quæcumque dixerit, ut audite te credas puerum, qui lectionem à magistro dictatam reperat, &c.

Cadentia. Verba ex ore divitis quasi temerè exidentia, dicta sine ullo certo consilio. *Tol it,* id est, excipit, laudat, notari ab aliis, tanquam egregiè, & mirè dicta, jubet.

Vel partes, &c. In actoribus comædiarum erat actor quidam præcipuus, qui primariam fabulæ personam agebat; alii qui alias: isti hoc servabant, cavebantque, ne tanta contentione agerent, loquerenturve, quantâ primus actor, sive primarius partium.

Alter. Agrestis, & inurbanus.

De lana, &c. De re vilili.
Propugnat. Pro nugis pugnat, quasi res armis ageretur.
Ut non, &c. Egone, inquit agre-

*Acrius elatrem? pretium atas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis plus
Brundisum Minuci melius via ducat, an Appi
Quem damnosa Venus, quem preceps alea nudat,
Gloria quem supra vires, & vestit, & ungit,
Quem tenet argenti sitis importuna, fameliques
Quem paupertatis pudor, & fuga: dives amicus
Sæpe decem vitis instructior, odit, & horret:
Aut, si non odit, regit, ac veluti pia mater*

agrestis ille, patiat, ut non uni mihi præ cæteris credatur si quid dixerit? ut non defendam acriter quod mihi placebit, ac verum esse videbitur? non patiar, quamvis mercedis loco mihi promittatur atas altera, id est, tantum vitæ, quantum hæcenus exegi. At enim de qua tandem re controversa est, quæ tantam illi agrestis bilem moveat? nempe agitur, an Castor sic eruditior quam Docilis, duo Poëtæ, vel ludimagistri, aut etiam gladiatores, &c.

Minuci via. A L. Minucio strata, & ornata. Is in seditione per Spurium Melium excitata, utilem Reipublicæ operam præstitit: quæ ob causam statua illi posita fuit ante portam Trigeminam, quæ ideo etiam Minucia dicta est. Potius ita legendum quam Numici, quia in voce penultima produci solet: tum nullibi sit mentio viæ

Numiciæ: fit autem apud Plinium Portæ Minuciæ, seu Trigeminæ, unde viam illi conjunctam nomen invenisse credibile est.

Quem, &c. Ordo est. Sæpe amicus dives odit, ac fugit amicum tenuiorem qui opes damnosa, & sæda libidine, aut aleæ dilapidat, qui supra suas vires sumptum in vestes, & mensam facit. Licet ipse dives sit decies vitiosior, & sceleratior amico illo tenuiori cliente suo. Secundum hoc quasi præceptum est ad colendam amicitiam necessarium, ut nempe virtutem colat, qui placere vult amico potentiori, quamvis scelerato: quia nemo scelus in aliis amat.

Regit. Montis prudentibus quasi gubernat, instruitque, & quidem veris: noli, inquit, mecum certare sumptibus, luxu, &c., nam fas est mihi, quia di-

yes

*Plus, quam se sapere, & virtutibus esse priorem
Vult, & ait prope vera. Mea (contendere noli)
Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res est.
Archa decet sanum comitem rega: desine mecum
Certare. Eutræpelus, cuiuscumque nocere volebat,
Vestimenta dabat pretiosa: beatus enim jam
Cum pulchris tunicis sumet nova consilia, & spes;
Dormiet in lucem. scorto postponet honestum
Officium: nummos alienos pascet: ad imum
Thrax erit, aut olitoris æget mercede caballum.
Arcanum neque tu scrutaberis ulius unquam,
Commissumque reges, & vino tortus, & iræ.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
Nec, cum venari volet ille, Poëmata panges.
Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis, atque*

Ves sum, insanos istos sumptus facere, ac desperare: tibi, pro tenuitate tua, non licet: si sanus es, modum tenebis in vestibus, &c.

Ait prope vera. Non omnino vera, sed ferè, vera, & certo quodam sensu. Nulli quidem desperare sic licet: minus tamen pauperi, quam diviti.

Contendere noli. Mihi dicenti crede, neque mecum jurgare.

Eutræpelus. Fortè nomen fictum est: ea vox enim à Græca voce derivatur significante hominem facerem, comem, urbanum. Hoc Poëta dicit, ut ostendat verè à Græco pronunciatum hoc esse, *Stultitiam patiuntur opes.*

Beatus. Eleganter vestitus, lautus, ac dives.

Pascet. Usuris, ac scœnore augebit pecuniam, quam ipse fuerit mutuatus.

Ad imum. Denique.

Thrax. Gladiator. Vid. Sætyr. 6. lib. 2.

Æget, &c. Erit agas: equum olitoris, certo pretio ducendus in macellum, sumet.

Tortus. Quamvis ebrius, & iratus.

Studia. Occupationes, exercitationes.

Ille. Amicus dives.

Panges. Facies.

Gratia dissimulit. Dissimulat concordiam, & amicitiam.

Amphionis. Amphion, &

Mm

Zz

Zethi dissiuit, donec suspecta se uero
 Contulit Lyra. Fratris celsisse putatur
 Moribus Amphion, tu c. de potentis pueri
 Lenibus imperiis: quotiesque eductet in agros
 Etolis onerata plagis iumenta, canesque,
 Surge, & inhumane senium depone Camena,
 Cenes ut pariter pulmenta laboribus empta;
 Romanis solemne uiris opus, utile fama,
 Viteaque, & membris; præsertim cum ualeas, &
 Vel cursu superare cantem, vel uiribus aprum
 Possis. Adde, uirilia quod speciosus arma
 Non est, qui traheret. Scis quo clamore corona
 Prælia sustineas campestris. Denique sacrum
 Militiam puer, & Cantabrica bellu tulisti
 Sub duce, qui templis Pariborum signa refexit,

Zethus Iouis ex Antiopa filius, dissimilimis studiis fuit: hic agriculturam, ille musicam, & Musas coluit.

Donec, &c. Donec lyram deposuit Amphion, quæ fratri se uero suspecta, & odiosa.

Celsisse. Oblectus esse, in gratiam fratris musicam intermisit.

Etolis plagis. Plagæ sunt retia densiora, & arctioribus maculis distincta: nota est uenatio apri Calydonii in Ætolia, quæ pars est Græciæ, ad occidentem Achæj, supra Peloponnesum. Ouid. Metamor. lib. 3.

Senium. Tædium, molestiam, id est, musas uenatori odiosas.

Pulmenta. Carnes ferinas, Solemne, &c. Quod est opus uisitatum Romanis; nempe, coenare pulmenta uenticæ; uenari.

Virilia arma. Fortia, quibus uiri militares utuntur.

Speciosus. Majori cum dignitate, & decore.

Clamore corona. Plausu populi circumstantis undique in orbem.

Campestris. Exercitationes, & ludicra certamina in campo Martio fieri solita.

Puer. In tenera ætate.
Cantabrica. Cantabri sunt Hispaniæ populi. Vide Oden. I. lib. 2.

Sub duce, Augusto.

E

Et nunc, quid abest, Italici ad iudicat armis.
 Ac ne te retrahas, & inexcusabilis absis;
 Quamuis nil extra numerum fecisse, modumque
 Curas, interdum nugari: rure paterno:
 Partitur lintres exercitus. Actia pugna
 Te duce per pueros hostili more refertur;
 Aduersarius est frater; lacus, Adria, donec
 Alterutrum uelox uictoria fronde coronet.
 Consentire suis studiis qui crediderit te:

Refexit. Revulsit. Vide. 2. Indicem Odarum ad annu 734.

Absis. Vincendum restat.

Ad iudicat. Quali latæ sententia Romanis attribuit, & adjungit.

Retrahas. Ne ab amico potenti discedas, te removeas, & cum deseras uenari uolentem, aut ludico alicui spectaculo, & exercitationi indulgere: hoc profecto si faceres, si te retraheres ab illo, esses inexcusabilis: nam illas ludicras exercitationes ipse privatim doni tuæ usurpare soles: quamuis omnia prudenter, & in loco geras; tamen interdum in uilla paterna ludis, & umbratili exercitatione animu relaxas.

Extra numerum. Metaphora sumitur à saltantibus, aut canentibus. Sui sunt, ut in his artibus, sic in uita, & prudentia numeri, ac modi.

Refertur. Id est, representat:

tur coram te per tuos seruos pugna commissa inter Augustum, & Antonium ad Actium Epiri promontorium: lintres, qui sunt in uilla: lacu diuiduntur, quasi duo essent navales exercitus, &c. de pugna Actiaca uide 2. indicem Odarum ad an. 723.

Aduersarius, &c. Tuus frater locum tenet aduersarii, seu Antonii; lacus uillæ, seu stagnum aliquod, representat mare Adriaticum, cujus in extrema parte ad Græciæ oram Augustus pugnavit.

Fronde. Laureâ.

Consentire, &c. Sententia est: si uis istas ludicras, quæ tibi placent, exercitationes ab amico probari, tu illius quoque occupationes, u. g. uenationem, &c. proba, neque te retrahere ab illo, cum uenatur, &c.

Suis studiis. Iis, quæ amat, quæ

Mm 2

Factor utroque tuum laudabit pollice ludum.
 Protinus, ut morosem. (Si quid monitoris eges tu)
 quid de quoque viro, & cui dicas, sapè video.
 Percussitorem fugito: nam garrulus idem est:
 Nec retinent parula commissa fideliter aures;
 Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
 Qualem commendas etiam atque etiam adspice: ne mox
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
 Fallimur; & quondam non dignum tradimus. Ergo
 Quem sua culpa premet, deceptus omisso tueri:
 Ut penitus notum si tentent crimina, serves,
 Interisque tuo fidentem prasidio: qui
 Dente Theonino cum circum roditur, ecquid

quæ studet. Si amicus te suis
 oblectationibus oblectari, &
 arridere viderit, tuis quoque
 applaudet.

Pollice. Cùm Romani fave-
 bant alfeui gladiatori genero-
 so in arena certanti, si accide-
 ret, ut ab adversario superatus
 veniret in vitæ discrimen, ju-
 bebant eum vivere, & eum fa-
 vorem significabant ambos
 pollices premendo; ut disertè
 docet Plin. lib. 28. c. 2. Contrà
 verò si cui essent infensi, si quæ
 occidi juberent, alterum pol-
 licem vertebant. Porrò polli-
 ces premere nihil aliud erat
 quàm utràque manu sublata,
 pugnoque factò, pollices ipsos
 intra pugnum artè, vehementer-
 que comprimere. Pollicem
 vertere, erat, altera manu su-

blata, inque pugnum pariter
 contracta, pollicem à pugno
 reductum attollere, eumque
 vel in gyrum vertere, vel hu-
 mum versùs deprimere. Vide
 Juvenalem, Satyr. 3.

Protinus. Præterea, statim,
 deinceps: ut monere porrò te
 pergam.

Percussitorem. Curiosè de
 omnibus interrogantem.

Parula. Quæ clausæ nõ sunt,
 ut arcanum retineant.

Commisssa. Arcana sibi cre-
 dita: arcanum cum fide non
 servant.

Tradimus. Commendamus:
 Tueri. Illi favere, qui reus sit.

Ut penitus, &c. Ut alium,
 quem probe nõris, accusatum
 defendas.

Qui dente, &c. Qui inno-
 cens

Ad te post paulò ventura pericula sentis?
 Nam tuâ res agitur, paries cum proximus ardet:
 Et neglecta solent incendia sumere vires.
 Dulcis in expertis cultura potentis amici:
 Expertus metuit. Tu dum tuæ navis in alto est,
 Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
 Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosus,
 Sedatum celeres, agilem; gnavumque remissus.
 Potores bibuli media de nocte Falerni,
 Oderunt porrecta negantem pocula: quamvis
 Nocturnos jures te formidare vapores.
 Deme supercilio nubem; plerumque modestus
 Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
 Inter cuncta leges, & percussit abere doctos,
 Quæ varione queas traducere leniter ævum:
 Ne te semper inops agitet, vexetque Cupido,
 Ne pavor, & rerum mediocriter utilium spes:
 Virtutem doctrina, paret, naturave donet:
 Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum:

cens cùm maledico dente carpi-
 tur, an non vides te quoque
 periclitari, te brevi idem peric-
 ulum aditurum? Theon fuit
 Poëta Græcus, famosus obtre-
 ctator.

In alto est. Dum favet tibi
 fortuna, dum secundo vento
 proveharis.

Sedatum. Placidum, mode-
 ratum.

Bibuli. Bibaces.

Med'ia de nocte. Qui convi-
 via producant usque in mediâ
 noctem.

Vapores. Vini fumos, qui

somnum auferunt, caput ex-
 cruciant.

Nubem. Tristitiâ, quæ fron-
 tem contrahit, remove.

Occupat, &c. Qui modestus
 est plus æquo, & gravis, obti-
 net speciem obscuri, id est, vi-
 detur obscurus; hoc est, reclusus,
 astutus, morosus existimatur.

Inops cupido. Avaritiâ, quæ
 semper eget, tam iis quæ ha-
 bet, quàm quæ non habet.

Amicum, &c. Quid sit, in quo
 acquiescas, placeas tibi, teque
 ames: quid genio tuo, & indo-
 li maxime conveniat.

Quid purè tranquillet: honor, an dulce lucellum;
 An secretum iter, & fallentis semita vita.
 Me quoties reficit gelidus Digentia rivus,
 Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus.
 Quid sentire putas: quid credis amice precari?
 Sit mihi, quod nunc est, etiam minus: ut mihi vivam
 Quod superest avi, si quid superesse volunt Di:
 Sit bona librorum, & provisa frugis in annum
 Copia, ne fluitem dubia spe pendulus hora.
 Sed satis est orare Jovem, qui donat, & aufert,
 Det vitam, det opes; aequum mihi animum ipse parabo.

Tranquillet. Tranquillitatem animi sinceram tibi affert.

Secretum iter. Id est, vitæ ratio secreta, & ab negotiis disjuncta.

Fallentis. Ignoræ, obscuræ, latentis.

Digentia. Rivulus per agrum Horatii serpens, propè Mandelam pagum septentrioni expositum in colle, unde frigus,

quo rugosa, & contracta fiunt corpora.

Ne fluitem. Incertus sum, & anxius, sperans vitam longiorem; quæ penitus incerta est: ne metu mortis angar.

Aequum. Aequabilem, rebus presentibus contentum.

Parabo. Id verò nemo sine divino beneficio facere potest, quidquid Stoici deblaterent, quos hic sequitur Horatius.

EPISTOLA XIX.

Poëtas ed carpit, quod aliorum pravi esse imitatores gestiant: cur sua carmina non ita quibusdam placeant, docet.

Prisco si credis, Mecenas doctæ, Cratino,
 Nulla placere diu, nec vivere carmina possunt;

Cratino. Fuit ille Atheniensis Poëta, veteris comœdiæ

scriptor celebris: homo ebriosus, qui quod dixerit, Poëtam esse

Qua scribuntur aqua potoribus: ut malè sanos,
 Adscripsit Liber Satyris, Faunisque Poëtas.
 Vina fere dulces oluerunt mane Camena.
 Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.
 Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma
 Profiliuit dicenda. Forum, pateatque Libonis
 Mandabo siccis; adimam cantare severis.
 Hoc simul edixit, non cessavere Poëta
 Nocturno certare mero, putere diurno.

esse reminem posse, nisi vinosus idem esset, putabant Horatii tempestate omnes qui Poëticam colebant, vino libi esse indulgendum. Quod Horatius merito reprehendit, in eoque imitandum Cratinum esse negat.

Ur, &c. Ex quo Bacchus Poëtas in suam fidem, & tutelam recepit, & annumeravit inter Satyros, & Faunos Deos agrestes, Bacchi comites. Sunt autem Poëta in fide Bacchi, quia poësis infantia aliquid, & furoris habet: adde quod comœdia vetus à Bacchi festis, & laudibus initium duxerit. Vide artem poëticam. Præterea antiquissimum genus carminis sunt Satyri, sic dictum quod à Poëtis caneretur, & ageretur Satyrorum cultu, & more indutus.

Camene. Versus dulces, & boni vinum vulgo mane pota-

tum olent, id est, ab eo scripti sunt, qui matutino vino proliuit fuerit.

Arguitur. Deprehenditur, convincitur esse vinosus, quia vinum sæpe laudat.

Ennius. Poëta Latinus antiquissimus, natus Rodiis in Calabria anno V. C. 514, de illo vide Oden 7. lib. 4.

Arma. Descripsit enim bellum Punicum 2.

Pateat. Vide Satyr. 6. lib. 2.

Adimam cantare. Vetabo ne content, versus faciant.

Severis. Abstemiis, aquæ potoribus.

Edixit. Cratinus videlicet: cujus sententiam initio epistolæ recitat, ac allatis de suo exemplis confirmat: potest etiam legi, *Edixi.* Ut in quibusdam M. SS. Cod. legitur.

Putere. Fætere.

Quid? si quis vultu torvo ferus, & pede nudo;
 Exiguaque toga simul et textore Catonem;
 Virtutem me representet, morsque Catonis?
 Rupit Hyarbitam Timagenis amula lingua;
 Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi,
 Decipit exemplar vitii imitabile. Quod si
 Pallerem casu, biberem exanguie cuminum.
 O imitatores seruum pecus, ut mihi saepe
 Bilem, saepe focum vestri movere tumultus!
 Libera per vacuum posu; vestigia princeps;

Quid &c. Negat Poetas, etii exemplo Cratini, Ennii, & Homerii potiores boni sint, esse tamen Poetas bonos, ut illi sunt: sicut qui vultum atrocem Catonis Viteculis, & vestem simularet, non idcirco virtutum ejus compos esset.

Pede nudo. Solebat Cato in publicum prodire sine calceis, imò provincias totas obire.

Textore. Pro textura, seu texta veste: per Synecdochen, qua artifices, & auctores pro artefactis, & operibus ponuntur: sic dixit Juvenalis, *Rara sine Mentore mensa*, id est, sine signis à Mentore cælati.

Rupit. Timagenis æmulus Jarbitæ, sive Hyarbitæ, fuit in causa cur Jarbitas distringeretur præ invidia, dum Ti-

magenis dicacitatem, & eloquentiam amulari studer.

Timagenis. Ferunt illum Timagenem fuisse Rhetorem seu Sophistam Alexandrinum, Jarbitam ejus æmulum.

Urbanus. Facere eloquens. Decipit, &c. Exemplar aliquod, in quo sunt vitia, quæ quis imitari possit, eum in fraudem inducit, vitia, non virtutes imitantem.

Casu. Non dedita operâ, sed sorte.

Biberent. Mei imitatores.

Cuminum. Herba quadam est, cujus succus facit exanguis, pallidos.

Seruum pecus. Qui servilem in modum alios sequimur.

Bilem. Stomachum, iram.

Tumultus. Vestra trepidatio, contentio.

Vacuum. Locum subaudi.

Princeps. Primus.

Neg

Non aliena meo pressi pede. Qui sibi fidei
 Dux regit examen. Parios ego primus lambos
 Ostendi Latio, numeros, animosque secutus
 Archilochi, non res, & agentia verba Lycamben.
 Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
 Quod timui mutare modos, & carminis artem:
 Temperat Archilochi Musam pede mascula Sapho:
 Temperat Alcæus: sed rebus, & ordine diffus,
 Nec sacerum querit, quem versibus oblinat aris:
 Nec sponsa laqueum famoso carmine necit.
 Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinis
 Vulgavi fidicen. Juvat immemorata ferentem
 Ingeniis oculisque legi, manibusque teneri.
 Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector

Regit examen. Non dubitabit se aliorum ducem profiteri, Metaph. ab apibus ducta.

Parios. Inventos primum in Græcia ab Archilochi nato in Insula Paro: est ea in Ægæo mari.

Animos. Poeticos spiritus.

Agentia. Adigentia ad laqueum. Vide lib. Epod. Od. 6.

Foliis brevioribus. Minore corona: ne me parcius laudandum putes.

Timui. Nolui.

Modos. Pedes versus Iambici.

Temperat, &c. Ita scripsi versus Iambicos exemplo Archilochi, ut eos tempera verim admixtis versibus sapphicis, & Alcæicis.

Mascula. Fortis, & virilis

animi, carminisque.

Sed rebus, &c. Sed Alexus meus, id est, versus Alcæici à me scripti, dissimiles sunt versibus Archilochi, quod spectat materiam, & rerum dispositionem: non enim quero, ut Archilocus, sacerum, quem carminibus maledicis insecter.

Oblinat. Dedeoret.

Sponsa, &c. Nec adigite spolum necitere sibi laqueum, & se suspendere, furentem ob famosum carmen in se scriptum. Neobula Lycambæ filia Archilochi filio desponsa, post patrem se suspendit. Epod. 6.

Hunc. Iambicum versum.

Immemorata, &c. Canentem versus non antea dictos à quoquam, & memoratos.

Lan.

*Laudet, ameq̄ domi, prenat extra limen iniquus?
 Non ego ventosa plebis suffragia venor
 Impensis cœnarum, & erita munere vestis.
 Non ego nobilitatem scriptorum auditor, & ultor,
 Grammaticas ambire Tribus, & pulpita dignor.
 Hinc illa lachryma, Spisiss indigna theatris
 Scripta pudet recitare: & nugis addere pondus,
 Si dixi; Rides, ait; & Jovis auribus ista
 Servas: fides enim manare Poëtica mella
 Te solam, tibi pulcher. Ad hæc ego naribus mi
 Formido, & luctantis acuto ne fecer unguis*

Prenat. Vituperet foris, extra suam domum.

Ultor. Dum eos vicissim invito ad mea carmina audienda, sicque ulciscor tandem, quo me affecerunt, cum mihi recitarent sua. Ita Juvenalis. *Semper ego auditor tantum, nunquamne reponam?*

Tribus. Proprie erant populi Romani partes 35. quas cædidati ambiebant, ad captanda suffragia. Non presso, & cœciliare mihi conor Grammaticos, ut mea probent carmina.

Pulpita. Ludos literarios, mulæ Grammaticorum: pulpitiū proprie suggestus est, & locus editor, cathedra doctoris.

Lachrymæ. Hinc illa Grammaticorum invidia, & indignatio.

Spisiss, &c. Ordo. est. Si dixi: Pudet me recitare mea carmina, quippe indigna quæ recitantur in theatro coram frequenti corona, tunc aliquis mihi dicit, ride me, & mea carmina servare unis auribus, Jovis, id est, Augusti.

Fidis. Cõlidis, tibi persuades. *Manare.* Edere, effundere: active hic ponitur.

Tibi pulcher. Tuo judicio Poëta bonus. Suum enim cuique pulchrum.

Naribus mi. Irridere hominem, qui hæc mihi dicit, parco: & ne ille criticus iratus me unguibus suis læceret, si mecum luctetur, pugnam detrecto, locum hunc, id est, Theatrum, in quo mea carmina recitentur scilicet, tanquam tristem arenam (in arena gladiatores pugnabant) dis-

*Displicet iste locus, clamo, & diludia postor
 Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram;
 Ira truces inimicitias, & funebre bellum.*

Displicere mihi clamo, & respirandi spatium, ac pugnae dilationem postor.

Diludia. Erant dies quidam gladiatoribus dari soliti, ut ab ludo, & certamine gladiato-

rio vacarent, viresque otio reficerent.

Ludus, &c. Ex ludicra contentione rixa sæpe gravior oritur, è rixa ira, &c. *Funebre.* Functum.

EPISTOLA XX.

Librum ipse suum exire cupientem compellat, & quædam Lectoribus renuncianda mandat.

Vertumnium, Janumque, Liber, spectare, videris:
 Scilicet ut prostes Soffiorum pumice mundus,
 Odisti claves, & grata sigilla pudico:
 Paucis ostendi gemis: & communia laudas,
 Non ita nutritus. Fuge, quò discedere gestis:
 Non erit emisso reditus tibi. Quid miser egi?

Vertumnium, &c. Erat Vertumni templum, & statua, ut etiam Jani, prope forum Romanum, qui locus ob hominũ frequentiam cum celebraretur, ibi suas tabernas, & pilas bibliopola habebant. Vertumnus à vertedo dicitur, quia in varias formas vertere se Deus ille credebatur: hinc præerat foro, & commercio, in quo res venditione, & emptione aliarum aliis commutantur.

Prostes. Venalis exponare. *Soffiorum.* Soffi erant bibliopolarum inelyti.

Pumice. Cartam poliebant pumice, & complanabant, maxime membranam.

Pudico. Librum intactum, & nondum editum appellat Martialis virginem cartam.

Non ita, &c. Quamvis non ita fueris apud me educatus & institutus: sum enim paucorum hominum.

Quid

Quid volui? dices; ubi quis te laeserit. Et scis
In breve te cogi, cum plenus languet amator.

Quod si non odio peccantis desipit augur,
Charus eris Roma, donec te deserat aetas.
Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
Caeperis, aut tineas pasces taciturnus inertes,
Aut fugies Uticam, aut unctus mittèris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus; ut ille,

Qui malè parentem in rupes detruxit a sellum
Iratu. Quis enim incertum seruire labore?
Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba senectus.

Cum tibi Sol tepidus plures admoverit aures;

In breve te cogi. Complicari, & convolvi.

Plenus. Tui fastidiosus lector, tui satur.

Quod si, &c. Quod si ego, qui tibi peccanti, ut augur, futura mala denuncio, non desipio, id est, non fallor, odio tui, qui peccas graviter, cum exire gestis. Odio, aut alia cupiditate prapediti vera vix dicunt, aut sentiunt.

Aetas Juventus: donec eris novus, & recens.

Tineas pasces. Eris præda, & esca tinearum, ut rebus neglectis evenit.

Taciturnus. Quia nemo te leget: cum libris quasi colloquimur.

Fugies. Mittèris Uticam, Africa urbem Catonis morte notam, nempe, ut tanquam

novus illic legaris: vel, ut merces eò missas involvas.

Unctus. Involverum pinguium mercium fies. Legitur etiam unctus, id est, ad faciem aliquem tegendum adhibebis.

Ilerdam. Urbs est Hispania, in Catalaunia.

Monitor. Ego, qui te jam admonco.

Malè parentem. Ire quo jubebatur, & obedire nolentem.

Te manet. Tibi est eventurum.

Elementa. Literas. Occupet, &c. Ut senex fias: ut vitam tuam ad senectutem usque traducas in aliquo ludo literario docens pueros legere: libri vilissimi huic rei, & officio destinantur.

Sol tepidus. Dies in occasum inclinans, cum se fragit calor.

Me libertino natum patre, & in tenui re
Majores pennas nido extendisse loqueris:
Ut quantum generi demas, virtutibus addas,
Me primis Urbis belli placuisse, domique,
Corporis exigui, praeconum, solibus aptum,
Irasci celerem, tamen, ut placabilis essem.
Fortè meum si quis te percunctabitur avum,
Me quater undenos sciat implevisse Decembres;
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Aures. Auditores: pueros &c. in bello, & pace proba-
literas discentes, vel alios qui tum fuisse.
audire te velint.

Libertino. Filio liberti: libertus est servus donatus libertate.

Majores, &c. Ultra nidum pennas protulisse: longius a nido evolasse, id est, humilitatem mei generis famam, & opibus superasse: in natali obsequitate, & inopia non contulisse.

Ut quantum, &c. Itaque copensabis generis mei ignobilicatem, eruditionis, & virtutis meae commendatione.

Primis, &c. Viris clarissimis, ut Augusto, Meccenati

Præconum. Canos ante tempus crines gerentem.

Solibus aptum. Libenter applicari, hoc est, ad solem con-

solistere, solitum.

Quater undenos. Annos 44-

natu fuisse, Consulibus Lollio,

& Lepido, qui annus incidit in

ann. V. C. 733. Vixit autem

plures ab illo annos Horatius,

ut videre est in ejus vita huic

libello præfixa, & in Indice

Odarum secundo.

Lollius. Quo Marcus Lol-

lius accepit collegam, & so-

cium Consulatus Q. Emiliam

Lepidum.

